



Objavljeni ID	: C-8/24
Broj akta	: 1
Broj upisa u upisnik	: 1278808
Datum podnošenja	: 09/01/2024
Datum upisa u upisnik	: 09/01/2024
Vrsta akta	: Zahtjev za prethodnu odluku

	: Akt
Referentni broj podnošenja	: DC199441
Broj datoteke	: 3
Podnositelj	: Horvatović Željko (J364631)



Republika Hrvatska
Visoki kazneni sud Republike Hrvatske
Zagreb, Savska cesta 62

Poslovni broj: I Kž-eu-8/2023-6

REPUBLIKA HRVATSKA

Visoki kazneni sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Željka Horvatića, predsjednika vijeća te Sande Janković i Sanje Katušić-Jergović, članica vijeća, odlučujući o žalbama državnog odvjetnika i društva D. d.o.o. iz Z., podnesenim protiv presude Županijskog suda u Zagrebu od 25. studenog 2022. broj Kv-eu-11/2022., u sjednici vijeća održanoj 4. listopada 2023., na temelju odredbe članka 267. stavka 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (dalje UFEU), podnosi

ZAHTJEV ZA PRETHODNU ODLUKU SUDU EUROPSKE UNIJE (anonimizirana verzija)

I Podaci o sudu koji podnosi zahtjev:

Sud koji podnosi zahtjev: Visoki kazneni sud Republike Hrvatske

Sastav suda: vijeće Visokog kaznenog suda Republike Hrvatske sastavljeno od tri suca tog suda, Željka Horvatića kao predsjednika vijeća te Sande Janković i Sanje Katušić-Jergović kao članica vijeća

Kontakt podaci: Visoki kazneni sud Republike Hrvatske, Savska cesta 62, 10000 Zagreb, Hrvatska, broj predmeta: I Kž-eu-8/2023., broj telefona +385 1 6129 400,
e-mail: Zeljko.Horvatovic@vksrh.pravosudje.hr
Sanda.Jankovic@vksrh.pravosudje.hr
Sanja.KatusicJergovic@vksrh.pravosudje.hr

II Stranke glavnog postupka:

1. Trgovačko društvo D. d.o.o. sa sjedištem u R. H., u Z., ... koje zastupa punomoćnik M. S., odvjetnik iz O. D. S. & Š. d.o.o.

Kontakt podaci branitelja:
O. D. S. & Š. d.o.o.
Z., ...;
GSM:

2. Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu, tijelo nadležno zatražiti registraciju i odobrenje naloga za oduzimanje Okružnog suda u Mariboru (R. S.).

Kontakt podaci:

Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu,
Zagreb, Savska Cesta 41,
broj predmeta KMp-DO-47/2022.,
e-mail: tajnistvo@ZDOZG.dorh.hr,

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske:
Zagreb, Gajeva 30a,
broj predmeta KŽ-DO-634/2023.
e-mail: pisarnica@dorh.hr

III Prikaz glavnog postupka i mjerodavne činjenice

a) Sažetak glavnog postupka

1. Visoki kazneni sud Republike Hrvatske odlučuje o žalbama državnog odvjetnika i trgovačkog društva D. d.o.o. podnesenim protiv presude Županijskog suda u Zagrebu¹ kojom je priznat nalog za oduzimanje iz presude Okružnog suda u Mariboru (Okrožno sodišće v Mariboru, R. S.).² Nalog za oduzimanje odnosi se dionice L. Z. d.d. u pogledu kojih su na snazi privremene mjere osiguranja oduzimanja imovinske koristi.

2. Naime, R. S., Okružni sud u Mariboru, dostavila je Županijskom državnom odvjetništvu u Zagrebu Potvrdu o oduzimanju (dalje Potvrda) iz članka 14. Uredbe (EU) 2018/1805 Europskog Parlamenta i vijeća od 14. studenog 2018. o uzajamnom priznavanju naloga za zamrzavanje i naloga za oduzimanje (dalje: Uredba) te prijevod uvoda, izreke i dijela obrazloženja prvostupanjske odluke u kojoj je sadržan nalog za oduzimanje i prijevod uvoda i izreke drugostupanjske odluke kojom su odbijene žalbe protiv prvostupanjske odluke čime je nalog za oduzimanje stekao svojstvo pravomoćnosti.³ Slijedom toga, Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu predložilo je Županijskom sudu u Zagrebu priznati i izvršiti nalog za oduzimanje.

3. U žalbenom postupku ovom sudu su se nametnule dvojbe o tome potpada li imovina u pogledu u kojem je donesen nalog za oduzimanje pod doseg Uredbe u smislu odredbi članka 2. točke 3. Uredbe te, s tim u vezi, pravima osobe na koju se nalog odnosi u kontekstu poštivanja temeljnih prava iz Povelje o temeljnim pravima Europske unije (dalje Povelja), čiji izostanak, u iznimnim situacijama, može biti osnova za nepriznavanje i neizvršenje naloga za oduzimanje iz članka 19. stavka 1. točke (h) Uredbe, što će u nastavku biti detaljno obrazloženo.

¹ Presuda Županijskog suda u Zagrebu od 25. studenog 2022. broj Kv-eu-11/2022.

² Presuda Okružnog suda u Mariboru, Republika Slovenija, od 27. svibnja 2020. broj K-24484/2014, potvrđena presudom Višeg suda, Republika Slovenija, od 24. studenog 2021. broj II Kp-24484/2014.

³ Republika Hrvatska je sukladno članku 14. stavku 2. Uredbe izjavila da joj tijelo izdavatelj pri slanju potvrde o oduzimanju s ciljem priznavanja i izvršenja naloga za oduzimanje treba poslati izvornik naloga za oduzimanje ili njegovu presliku zajedno s potvrdom o oduzimanju.

b) Prikaz činjenica glavnog postupka

Podaci iz Potvrde o oduzimanju:

4. Iz Potvrde je razvidno da je Okružni sud u Mariboru izdao nalog za oduzimanje⁴ kojim je odlučio da se trgovačkom društvu D. d.o.o. iz Z. oduzimaju dionice L. Z. d.d. i to 31.669 dionica knjiženih na računu skrbnika H. V. d.d. i 25.250 dionica knjiženih na računu skrbnika P. B. d.d. (tj. ukupno 56.919 dionica L. Z. d.d.).

5. Okružni sud u Mariboru je u Potvrdi dionice L. Z. d.d. označio kao imovinsku korist ostvarenu kaznenim djelom (...) prema članku 2. točki 3. podtočki (a) Uredbe te podložnu oduzimanju (...) bez pravomoćne osuđujuće presude (...) slijedom postupka u vezi s kaznenim djelom prema članku 2. točki 3. podtočki (d) Uredbe.

6. Okružni sud u Mariboru je u odjeljku F Potvrde naveo kako je nalog za oduzimanje izdao u vezi s kaznenim djelom nanošenja štete vjerovnicima⁵ i kaznenog djela pranja novca,⁶ pri čemu je potonje kazneno djelo označio na popisu iz članka 3. točke 1. Uredbe (pranje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom).

6.1. Tako Okružni sud u Mariboru navodi da je dokazni postupak pokazao da su ostvarena sva zakonska obilježja kaznenog djela oštećenja vjerovnika, jer su tijekom lipnja 2013. g. J. T. kao formalni direktor insolventnog društva I.J.S. d.d., a prema uputama g. D. R., g. T. V., kao direktor društva V. K. d.o.o. i g. D. K. kao direktor društva M. d.o.o., sklopili pravne poslove namijenjene izigravanju i oštećenju vjerovnika društva I.J. S. d.d. Za ovaj postupak je relevantno da je Okružni sud u Mariboru naveo da je na taj način društvo V.K. d.o.o. steklo tražbine društva I.J. S. i 56.919 dionica L. Z. kojima je bila osigurana jedna od tražbina i koje su do dokapitalizacije 2018. predstavljale 53,57% vlasničkog udjela, bez stvarne isplate odnosno samo uz preuzimanje obveze plaćanja prema sklopljenim ugovorima. Time je vjerovnicima društva I.J. S. – društvima Z. E. i Z. D. H. d.d. prouzročena velika šteta.

6.2. Okružni sud u Mariboru navodi da je nakon toga došlo do daljnjeg raspolaganja dionicama L. Z. d.d., kako bi se sakrilo njihovo podrijetlo. Tako su u srpnju 2013. g. J. T., kao direktor društva I. J. S., prema uputama g. D. R. i g. D. R., kao direktor društva D. sklopili ugovor kojima je društvo I.J. S. prodalo društvu D. potraživanje prema društvu V. K. Istog dana su g. D. R. kao direktor društva D. i g. T. V., kao direktor društva V. K. sklopili su ugovor o prodaji dionica kojim je V.K. prodao 56.919 dionica L. Z. d.d. društvu D., koji je svoju obvezu plaćanja kupovne cijene podmirio preuzimanjem duga V.K. prema društvu I.J. S.

6.3. Okružni sud u Mariboru naveo je da su dionice L. Z. u pitanju bile osigurane privremenim mjerama, ali da je u kratkom intervalu (16. rujna - 20. listopada 2014.) u kojem dionice ipak nisu bile osigurane, 13. listopada 2014., proveden njihov prijenos na skrbničke račune koji ne omogućuju identifikaciju stvarnih vlasnika.

⁴ Nalog Okružnog suda u Mariboru broj X K 24484/2014. 27. svibnja 2020., pravomoćan 22. prosinca 2021.

⁵ Kazneno djelo nanošenja štete vjerovnicima iz članka 227. stavka 2. KZ-1.

⁶ Kazneno djelo pranja novca iz članka 245. stavka 3. u vezi stavka 1. KZ-1.

6.4. Okružni sud u Mariboru naveo je da su sve upletene osobe, uz iznimku g. J. T. koji je bio samo fiktivni direktor, bile svjesne svojeg postupanja i njegove protupravnosti koje su i htjele te da su kaznena djela dokazana kako u objektivnom tako i u subjektivnom smislu.

6.5. Okružni sud u Mariboru dalje je naveo da je oduzimanje imovinske koristi bilo izrečeno na temelju obrazloženog prijedloga državnog tužitelja podnesenog u završnom govoru prema opširno provedenom dokaznom postupku.

7. Okružni sud u Mariboru je u Odjeljku H potvrde naveo da se zastupnik društva D. g. Z. Z. osobno pojavio na suđenju.

7.1. Okružni sud u Mariboru dalje je pojasnio da je saslušao g. Z. Z. na glavnoj raspravi te ga poučio u skladu s odredbama članka 500. ZKP [Zakona o kaznenom postupku] da se očituje u vezi eventualnog oduzimanja imovinske koristi drugom primatelju – društvu D. d.o.o. i da u vezi utvrđivanja imovinske koristi ima pravo predložiti dokaze i uz dozvolu predsjednice vijeća postavljati pitanja te ga je upozorio na mogućnost oduzimanja imovinske koristi i to 56.919 dionica L. Z.

7.2. Okružni sud u Mariboru navodi kako je tada g. Z. Z. izjavio da je upoznat s privremenim osiguranjem, da privremeno osiguranje smatra neosnovanim i da je zbog toga već po odvjetniku podnosio žalbe Županijskom sudu u Zagrebu, ali bez uspjeha. Također je naveo da će se u slučaju o oduzimanju dionica žaliti.

7.3. Općinski sud u Mariboru dalje je naveo da je djelomičnu presudu od 27. svibnja 2020. u kojoj je sadržan nalog za oduzimanje (uvod, izreku i dio obrazloženja koje se odnosi na oduzetu imovinsku korist te pravni lijek) uz prijevod na hrvatski jezik dostavio društvu D. d.o.o. koje je presudu primilo 13. listopada 2020., ali protiv iste nije ponijelo žalbu.

7.4. Presuda Okružnog suda u Mariboru postala je pravomoćna 22. prosinca 2021. nakon što ju je svojom presudom potvrdio Viši Sud. Presuda Višeg suda dostavljena je društvu D. 12. siječnja 2022. Potvrda je izdana 17. veljače 2022.

Podaci iz dostavljenih izvadaka Presude Okružnog suda u Mariboru

8. Iz presude Okružnog suda u Mariboru proizlazi da je vijeće tog suda provelo kazneni postupak protiv optuženika g. Lj. P., g. F. J., gđe. M. V. S. i g. S. Z. na temelju optužnice Specializiranega državnoga tožilstva Republike Slovenije od 29. svibnja 2017., dopunjene 23. listopada 2017. i izmijenjene 21. travnja 2020. zbog kaznenog djela zlorabe položaja ili ovlasti iz članka 244. stavka 2. u vezi stavka 1. i članka 25. Kazenskoga zakonika.

9. Okružni sud u Mariboru je nakon glavne rasprave održane 22. svibnja 2020. u nazočnosti prethodno navedenih optuženika i njihovih branitelja i državnog tužitelja 27. svibnja 2020. donio presudu kojom je optuženike oslobodio optužbe.

9.1. Tako su prema izreci presude optuženici oslobođeni od optužbe da bi od 11. do 25. srpnja 2007., u gospodarskom poslovanju, kao supočinitelji, iskoristili svoje položaje i ovlasti da bi društvu I.J. S. d.d. pribavili veliku imovinsku korist.

9.1.1. Prema optužbi, društvo Z. D. H. zastupano po predsjedniku uprave g. F. J. sklopilo je ugovor o kreditu s bankom, za osiguranje kojeg je društvo Z. E. H. zastupano po predsjedniku uprave g. S. Z. založilo dionice društva H., C. C. i B. B. je potom doznala sredstva društvu Z. D. H. koje je u međuvremenu po članu uprave g. Lj. P. za isti iznos sklopilo ugovor o zajmu s društvom Z. E. H., a društvo Z. E. H., zastupano po gđi. M. V. S. ugovor o zajmu za približno sličan iznos sa društvom I.J. S. zastupanom po formalnom direktoru g. D. Š. Za osiguranje potonjeg zajma društvo I.J.S., iako prezaduženo, jamčilo je dvjema bjanko mjenicama i mjeničnim očitovanjem. Na taj način, optuženici su postupali na štetu imovine društva Z. E. H. koje je ostalo bez založenih vrijednosnih papira i društva Z. E. H. koje je unatoč prodaji založenih vrijednosnih papira ostalo dužno banci kao kreditoru, a istovremeno su društvu I.J. S. d.d. pribavili veliku imovinsku korist.

9.2. Izreka presude Okružnog suda u Mariboru također sadrži odluku da se na temelju članka 498.a stavka 1. točke 1. Zakona o kazenskom postupku (ZKP) društvu D. d.o.o. iz Z., oduzimaju ukupno 56.919 dionice L. Z. d.d. u korist R. S. kod čega će o načinu izvršenja oduzimanja biti odlučeno u državi izvršiteljici.

10. U obrazloženju te presude navedeno je da se odluka o oduzimanju dionica temelji na rezultatima dokaznog postupka koji je pokazao da su g. J. T. kao formalni direktor insolventnog društva I.J.S. d.d., a prema uputama g. D. R., g. T. V., kao direktor društva V. K. d.o.o. i g. D. K. kao direktor društva M. d.o.o., 2013. počinili kazneno djelo oštećenja vjerovnika odnosno pranja novca (kako je to ranije opisano u točki 6. ovog zahtjeva i njezinim podtočkama).

10.1. Vijeće Okružnog suda u Mariboru je 27. siječnja 2020. saslušao zastupnika društva D. d.o.o. g. Z. Z. kojom prilikom je on primio pouke i očitovao se kako je to navedeno u točkama 7.1. i 7.2. ovog zahtjeva.

10.2. Iz presude dalje proizlazi da je Okružni sud u Mariboru 22. svibnja 2020. održao javnu glavnu raspravu u nazočnosti državnog odvjetnika, četvero optuženika i njihovih branitelja te je u završnom govoru državni tužitelj predložio oduzimanje imovinske koristi od društva D.

10.3. U obrazloženju presude je dalje navedeno da je kazneno djelo oštećenja vjerovnika bilo predmetom pretkaznenog postupka (u okviru kojeg su provedene pretrage doma i naloženo privremeno osiguranje zahtjeva za oduzimanje imovinske koristi) tako da se sudski spis do lista 1796 odnosio i na to kazneno djelo, ali da to kazneno djelo kasnije nije bilo predmetom optužbe.

10.4. Također, iz obrazloženja proizlazi da je g. J. T. u međuvremenu preminuo, a da je g. D. R. u ovom predmetu bio saslušan kao svjedok.

10.5. U obrazloženju je dalje navedeno da je odluka o oduzimanju dionica donesena u postupku u kojem je donesena oslobađajuća presuda, a ne u posebnom postupku koji se vodi pred izvanraspravnim vijećem nakon pravomoćnosti presude, no da društvo D., kao primatelj protupravno pribavljene imovinske koristi time nije oštećen. To zato što je pravo na žalbu osigurano s presudom, žalbeni rok je dulji nego kod rješenja, o žalbi odlučuje ista sudska instanica, a izvanraspravno vijeće i sudac

istrage ne bi mogli prikupiti i raspraviti više dokaza nego što je to učinilo raspravno vijeće.

11. Također je ovom sudu dostavljen uvod i izreka Višeg suda iz koje je razvidno da je vijeće tog suda odbilo žalbu državnog tužitelja i potvrdilo prvostupanjsku presudu Okružnog suda u Mariboru na sjednici održanoj 24. studenog 2021. u nazočnosti svih optuženika i njihovih branitelja te višeg državnog tužitelja.

Argumenti stranaka:

a) Prigovori žalitelja društva D. d.o.o.:

12. Društvo D. u podnesenoj žalbi prigovara da je pogrešno Okružni sud u Mariboru naveo da se odgovorna osoba društva (g. Z. Z.) osobno pojavio na suđenju koje je rezultiralo pravomoćnom osuđujućom presudom (odjeljak H Potvrde).

12.1. Ističe da je odgovorna osoba društva D. sudjelovala na raspravi u svojstvu svjedoka.

12.2. Ističe da rasprava na kojoj je sudjelovao g. Z. nije rezultirala nalogom za oduzimanje, jer je državni odvjetnik prijedlog za oduzimanje imovinske koristi podnio tek kasnije u završnom govoru.

12.3. Ističe da je postupak privremenog osiguranja, u kojem je društvo D. podnosilo žalbe Županijskom sudu u Zagrebu, odvojen i zaseban postupak od onog u kojem je Okružni sud u Mariboru donio oslobađajuću presudu i nalog za oduzimanje.

13. Oспорava da je postupak u kojem je donesen nalog za oduzimanje postupak na temelju kojeg je moguće prema Uredbi priznati i izvršiti izdani nalog za oduzimanje te tvrdi da su u očito prekršene prava i slobode definirane Poveljom.

13.1. Ističe da je predmet kaznenog postupka bila optužba zbog kaznenog djela zlouporabe položaja i ovlasti počinjenog 2007., a da se nalog za oduzimanje temelji na činjeničnim utvrđenjima sadržanim u obrazloženju presude u pogledu drugih kaznenih djela koje bi počinile druge osobe i u drugom razdoblju. Te osobe nisu sudjelovale u postupku. U tom pravcu upućuje na Prijedlog Direktive Europskog parlamenta i vijeća o povratu i oduzimanju imovine od 25. svibnja 2022. COM(2022) 0245 prema kojem oduzimanje imovine prema trećim stranama bez osuđujuće presude dolazi u obzir u slučajevima u kojima je pokrenut kazneni postupak ali se on nije mogao nastaviti zbog bolesti, bijega, smrti, imuniteta ili amnestije osumnjičenika ili optuženika odnosno isteka rokova za progon, ali ne i u slučaju oslobađajuće presude.

13.2. Tvrdi kako nije imalo učinkovitu mogućnost sudjelovanja u postupku, jer je odgovorna osoba društva pozvana jednom na raspravu u svojstvu svjedoka; jer presudu Okružnog suda u Mariboru nije dobio u prijevodu na hrvatski jezik u cjelovitom obliku nego samo u izvacima, čime je povrijeđeno pravo na jezik, a posljedično i pravo na obranu, pristup sudu i djelotvoran pravni lijek. Također osporava uopće primitak dijelova presude kako je to navedeno u Potvrdi 13.

listopada 2020. predlažući grafološko vještačenje, s tvrdnjom da je presudu primio tek na svoje traženje u veljači 2022., dakle nakon izdavanja Potvrde.

b) Očitovanje državnog odvjetnika:

14. Državni odvjetnik navodi da se suština ovog postupka svodi na činjenicu da su optuženici oslobođeni od optužbi za zlouporabu položaja i ovlasti omogućavanjem pribavljanja protupravne imovinske koristi za kupnju dionica L. Z., a zatim da je došlo do besplatnog prijenosa svih dionica na društvo D. u odnosu na kojeg je izdan nalog za oduzimanje.

14.1. Državni odvjetnik smatra da u postupku nije došlo do povrede procesnih pretpostavki za društvo D., jer je odgovorna osoba bila poučena o pravu predlaganja dokaza i postavljanja pitanja te upoznata s mogućnošću oduzimanja dionica, a na dostavljenu djelomičnu presudu se nije žalila. U pogledu samog postupka oduzimanja, navodi da je do oduzimanja došlo u skladu s slovenskim Zakonom o kaznenom postupku, a sukladno uvodnoj točki 13. Uredbe, a izostanak istovjetnog zakonskog rješenja u Republici Hrvatskoj nije relevantan za donošenje odluke o priznavanju i izvršenju naloga za oduzimanje prema Uredbi.

14.2. Same žalbene tvrdnje Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu tiču se načina izvršenja naloga za oduzimanje i nisu relevantne za sadržaj ovog zahtjeva za tumačenjem.

IV Sadržaj nacionalnih odredbi koje se mogu primijeniti u predmetu:

15. U ovom predmetu neposredno se primjenjuje Uredba (članak 288. stavak 2. UFEU-a).

a) Pravo Republike Hrvatske

16. U žalbenom postupku, prema članku 480. stavku 1. Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine" broj 152/08., 76/09., 80/11., 91/12.-Odluka Ustavnog suda, 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17., 126/19. i 80/22. dalje: ZKP/08.):

"Drugostupanjski sud može u sjednici vijeća ili na temelju provedene rasprave odbaciti žalbu kao nepravovremenu ili nedopuštenu, ili odbiti žalbu kao neosnovanu i potvrditi prvostupanjsku presudu, ili ukinuti tu presudu i uputiti predmet prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje i odluku, ili preinačiti prvostupanjsku presudu."

b) Pravo Republike Slovenije

17. Članak 498. Zakona o kaznenom postupku Republike Slovenije

"(I) Osim u slučajevima kada se kazneni postupak završi presudom kojom je okrivljenik proglašen krivim, novac ili imovina nezakonitog podrijetla iz članka 245. kaznenog zakona i protupravno predano ili dato mito iz članka 151., 157., 241., 242., 261., 262., 263. i 264. kaznenog zakona oduzet će se i:

(1) ako su dokazana ona zakonska obilježja kaznenog djela iz članka 245. kaznenog zakona koja ukazuju na to da novac ili imovina iz spomenutog članka potječe iz kaznenih djela ...

(3) Vijeće će o tome izdati posebno rješenje (članak 25. stavak 6.) na obrazložen prijedlog od strane državnog tužitelja; a prije toga istražni sudac mora na zahtjev vijeća prikupiti podatke i pretražiti sve okolnosti koje su važne za utvrđivanje nezakonitog podrijetla novca ili imovine odnosno protupravno datog ili primljenog mita.

(4) Ovjeren će se prijepis rješenja iz prijašnjeg stavka dostaviti vlasniku oduzetog novca ili imovine odnosno mita, ako je poznat njegov identitet.

(5) Vlasnik oduzetog novca ili imovine odnosno mita ima pravo na žalbu protiv rješenja iz stavka 2. ovoga članka, ako je mišljenja da ne postoji zakonski temelj za oduzimanje."

V. Odredbe prava Europske Unije čije tumačenje se traži:

18. *Povelja:*

Članak 47. Pravo na učinkoviti pravni lijek i na pravično suđenje

Svatko čija su prava i slobode zajamčeni pravom Unije povrijeđeni ima pravo na djelotvoran pravni lijek pred sudom, u skladu s uvjetima utvrđenima ovim člankom.

Svatko ima pravo da zakonom prethodno ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično, javno i u razumnom roku ispita njegov slučaj. Svatko ima mogućnost biti savjetovan, branjen i zastupan. ...

19. *Uredba:*

Članak 1. – Predmet

"1. Ovom Uredbom utvrđuju se pravila u skladu s kojima država članica priznaje i izvršava na svojem državnom području naloge za zamrzavanje i naloge za oduzimanje koji je izdala druga država članica u okviru postupaka u kaznenim stvarima.

2. Ovom Uredbom ne mijenja se obveza poštovanja temeljenih prava i pravnih načela sadržanih u članku 6. UEU-a".

Članak 2. – Definicije

...

"3. "imovina" znači imovina bilo koje vrste, neovisno o tome je li materijalna ili nematerijalna, pokretna ili nepokretna te pravni dokumenti ili instrumenti kojima se dokazuje pravo na takvu imovinu ili interes za takvu imovinu te koju tijelo izdavatelj smatra:

(a) imovinskom koristi ostvarenom kaznenim djelom ili istovjetnom vrijednosti te imovinske koristi, bilo da je riječ o punom iznosu vrijednosti takve imovinske koristi ili samo dijelu iznosa;

...

(d) podložnom oduzimanju na temelju bilo kojih drugih odredaba koje se odnose na ovlasti oduzimanja, uključujući oduzimanje bez pravomoćne osuđujuće presude, na temelju prava države izdavanja, slijedom postupka u vezi s kaznenim djelom;"

Članak 19. - Razlozi za nepriznavanje i neizvršenje naloga za oduzimanje

"1. Tijelo izvršitelj može odlučiti odbiti priznavanje ili izvršenje naloga za oduzimanje samo u sljedećim slučajevima:

...

(h) ako u iznimnim situacijama postoje ozbiljni razlozi za pretpostavku da bi, na temelju specifičnih i objektivnih dokaza, izvršenje naloga za oduzimanje, u posebnim okolnostima slučaja, podrazumijevalo očito kršenje relevantnog temeljnog prava kako je utvrđeno u Povelji, posebice prava na djelotvoran pravni lijek, prava na pošteno suđenje ili prava na obranu".

Članak 33. - Pravna sredstva u državi izvršenja protiv priznavanja i izvršenja naloga za zamrzavanje ili naloga za oduzimanje

"1. Osobe na koje se nalog odnosi imaju pravo na učinkovita pravna sredstva u državi izvršenja protiv odluke o priznavanju i izvršenju ...naloga za oduzimanje na temelju članka 18.

2. Materijalni razlozi za izdavanje naloga za zamrzavanje ili naloga za oduzimanje ne osporavaju se pred sudom u državi izvršenja". ...

20. Direktiva 2014/42/EU Europskog Parlamenta i vijeća od 3. travnja 2014. o zamrzavanju i oduzimanju predmeta i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima u Europskoj uniji (dalje. Direktiva 2014/42/EU)

Članak 8. Zaštitne mjere

...

"7. Ne dovodeći u pitanje Direktivu 2012/13/EU i Direktivu 2013/48/EU, osobe čija je imovina zahvaćena nalogom za oduzimanje imaju pravo na odvjetnika tijekom čitavog postupka oduzimanja u vezi s određivanjem imovinske koristi i predmeta kako bi ostvarile svoja prava. Dotične osobe obavješćuju se da imaju to pravo". ...

VI Prikaz razloga zbog kojih se podnosi zahtjev za donošenje prethodne odluke:

21. Visoki kazneni sud Republike Hrvatske odlučuje o žalbama protiv prvostupanjske presude Županijskog suda u Zagrebu kojom je priznat nalog Okružnog suda u Mariboru za oduzimanje. Zakonom nije predviđeno postojanje redovnog pravnog lijeka protiv odluke Visokog kaznenog suda Republike Hrvatske, pa je u smislu članka 267. stavka 3. UFEU-a, s obzirom na postojeće dvojbe oko tumačenja Uredbe Visoki kazneni sud Republike Hrvatske načelno dužan uputiti prethodno pitanje Sudu

Europske unije (Sud Europske unije, veliko vijeće, C-561/19., *Consortio Italian Management*, 6. listopada 2021.).

22. Prije svega, treba istaknuti da Republika Hrvatska, pored Potvrde, zahtijeva i izvornik naloga za oduzimanje (članak 14. stavak 2. Uredbe), što su u konkretnom slučaju presude Okružnog suda u Mariboru i Višeg suda. Te presude dostavljene su ovom sudu (i društvu D. o čemu će biti riječi kasnije) samo u dijelovima koje je Okružni sud u Mariboru ocijenio relevantnim za ovaj postupak tj. dostavljen je uvod i izreka (strane 1-4), dio obrazloženja (strane 63-71) i pouka o pravnom lijeku (strana 71-72) presude Okružnog suda u Mariboru te uvod i izreka presude Višeg suda.

22.1. Iz tako dostavljenih isprava, može se zaključiti da je Okružni sud u Mariboru proveo kazneni postupak protiv četvero optuženika⁷ za kazneno djelo zlouporabe položaja i ovlasti počinjeno 2007. Činjenični opis djela za koje su optuženici oslobođeni sadržan u izreci presude ne sadrži niti jednu referencu vezanu za dionice L. Z., dok obrazloženje u pogledu tog dijela odluke nije dostavljeno. Nadalje, četvero optuženika sudjelovalo je u tom kaznenom postupku u kojem su bili upoznati s optužbom te su je bili u prilici osporavati uz pomoć branitelja time da su u konačnici oslobođeni od optužbe. Dajući razloge za oslobađajuću presudu, Okružni sud u Mariboru bavio se među ostalim događajima koji su uslijedili nakon 2007., konkretno događajima u 2013. u kojim više ne sudjeluje četvero optuženika, nego druge osobe.⁸ To obrazloženje temelj je za izdavanje naloga za oduzimanje.

23. Dakle, u ovom predmetu nalog za oduzimanje temelji se na oslobađajućoj presudi.

23.1. Zato se kao prvo nametnulo pitanje, obuhvaća li pojam "postupak u vezi s kaznenim djelom koji može rezultirati oduzimanjem imovine i bez osuđujuće presude" prema članku 2. točki 3. Uredbe i kazneni postupak dovršen oslobađajućom presudom?

24. Visoki kazneni sud Republike Hrvatske ima daljnje dvojbe, ako bi odgovor na prvo pitanje bio potvrđan.

25. Naime, u ovom predmetu donesena je oslobađajuća presuda sa nalogom za oduzimanje, koji se temelji na utvrđenjima, sadržanim u obrazloženju, o počinjenju drugog kaznenog djela od strane drugih počinitelja, a ne optuženika. Dakle, riječ je o kaznenom predmetu, a ne zahtjevu građanskopravne prirode poput glavnog postupka u predmetu Suda Europske unije C-234/18. (presuda u predmetu *Agro in 2001*, ECLI:EU:C:2020:221, 19. ožujka 2020.)

25.1. Prema hrvatskom Zakonu o kaznenom postupku, oduzimanje imovinske koristi, dolazi u obzir u osuđujućoj presudi ili u presudi u kojoj se utvrđuje da je okrivljenik počinio protupravnu radnju koja je predmet optužbe u *in rem* postupcima. No, takvi postupci vode se na zahtjev ovlaštenog tužitelja te se u izreci presude utvrđuju obilježja djela kojim je ostvarena imovinska korist, a osobe od kojih se predlaže oduzeti imovinska korist mogu sudjelovati u postupku i osporavati sve elemente kako

⁷ Optuženici:

⁸ Druge osobe:

u pogledu samog djela tako i u pogledu onih činjenica od kojih ovisi oduzimanje imovinske koristi te imaju pravo na opunomoćenika.

25.2. Neovisno o tome, ovaj sud imao je na umu i ciljeve donošenja Uredbe u vidu olakšavanja uzajamnog priznavanja i izvršenja naloga za oduzimanje i osobito uvodnu izjavu i uvodnu izjavu broj 13. Uredbe koja navodi da nema zapreke da se ne priznaju i nalozi kakvi ne postoje u sustavu države izvršiteljice.

25.3. Osim toga, Visoki kazneni sud Republike Hrvatske je imao na umu i Direktivu 2014/42/EU, koja donošenjem minimalnih pravila, nastoji uskladiti režime država članica za oduzimanje te na taj način omogućiti uzajamno povjerenje i učinkovitu prekograničnu suradnju. Tako je prema toj Direktivi, pod koju potpada pranje novca, oduzimanje imovinske koristi podložno pravomoćnoj presudi za kazneno djelo (članak 4. stavak 1.) odnosno posebnom postupku uslijed nemogućnosti dovršenja pokrenutog kaznenog postupka uslijed bolesti ili bijega osumnjičenika ili optuženika (članak 4. stavak 2.). Pri tome je razumljivo da Direktiva uređuje minimalna pravila, a da pojedina nacionalna pravila mogu predvidjeti i širi okvir od onog iz Direktive.

25.4. U ovom predmetu, doista, iz obrazloženja proizlazi da je jedna od osoba koja je prema obrazloženju presude Okružnog suda u Mariboru sudjelovala u počinjenju kaznenog djela oštećenja vjerovnika, g. J. T., u međuvremenu preminuo, no Okružni sud u Mariboru niti ne nalazi da bi ta osoba bila počinitelj kaznenog djela. Međutim, takvih podataka nema u pogledu preostalih osoba (g. T. V. i g. D. K.), dok je g. D. R., prema obrazloženju presude saslušan u predmetu kao svjedok. Osim toga, Okružni sud u Mariboru izrijeком navodi u presudi da je u pogledu kaznenog djela oštećenja vjerovnika bio u tijeku pretkazneni postupak (ne navodi i u pogledu kojih osumnjičenika), ali da on nije rezultirao podnošenjem optužbe zbog tog djela.

25.5. S tim u vezi treba istaknuti i da su u izreci presude Okružnog suda u Mariboru izostali podaci o počiniteljima i opis kaznenog djela na kojem je taj sud utemeljio nalog za oduzimanje.

25.5.1. U tom pogledu ovaj sud je imao u vidu i presudu Suda Europske unije objavljenu u vrijeme izrade ovog zahtjeva za tumačenjem, u predmetu C-726/21, Inter-Consulting, 12. listopada 2023. (ECLI:EU:C:2023:764), koja se doduše tiče drugih izvora prava Unije, ali u kojoj je taj Sud uputio na važnost ne samo izreke odluke, nego i činjenica navedenih u obrazloženju, onih u pogledu kojih se vodio istražni postupak kao i svih drugih relevantnih informacija.

25.5.2. Međutim, u tom predmetu se radilo o primjeni načela *ne bis in idem*, dakle povjerenju država članica u njihove odgovarajuće kaznenopravne sustave prema kojima svaka pojedina članica prihvaća primjenu kaznenog prava koje je na snazi u drugim državama članicama, čak i ako bi provedba vlastitog nacionalnog prava dovela do drugog rješenja. Sve to, kako bi se izbjeglo da se unutar prostora slobode, sigurnosti i pravde osobe protiv kojih je postupak pravomoćno okončan progone za iste činjenice. Dakle, prema shvaćanju ovog suda, skup činjenica koji je bio poznat tijelima (progona) jedne države kao takav je rezultirao pravomoćnom odlukom na kojoj se onda temelji zabrana *bis in idem*.

25.5.3. No, za razliku od tog predmeta, suština je problema u ovom predmetu izostanak optužbe, odnosno zahtjeva za činjeničnim utvrđenjem elemenata i počinitelja kaznenih djela na kojima sud temelji nalog za oduzimanje koja onda logički utječe na opseg raspravljanja u predmetu i predvidljivost o tom opsegu za sudionike postupka, tim više što je formalni zahtjev za oduzimanje dionica stavljen tek u završnom govoru.

25.6. Zbog svega toga se, pod pretpostavkom da je odgovor na prvo pitanje potvrđan, kao iduće postavilo pitanje obuhvaća li pojam "postupak u vezi s kaznenim djelom koji može rezultirati oduzimanjem imovine i bez osuđujuće presude" prema članku 2. točki 3. Uredbe i kazneni postupak koji je dovršen oslobađajućom presudom uz nalog za oduzimanje imovine kao protupravne imovinske koristi stečene drugim kaznenim djelom, a ne kaznenim djelom u povodu kojeg je donesena oslobađajuća presuda i u čijem počinjenju nisu sudjelovali optuženici nego osobe protiv kojih nije podignuta optužnica?

26. Ako bi odgovor i na to pitanje bio potvrđan, ovom sudu nametnula su se i pitanja u vezi s poštivanjem prava iz Povelje u postupku u kojem je izdan nalog za oduzimanje koje problematizira žalitelj D.

26.1. S tim u vezi treba reći, Visoki kazneni sud Republike Hrvatske polazi od važnosti načela uzajamnog priznanja kao kamena temeljca pravosudne suradnje te s tim u vezi odredbe članka 33. stavka 2. Uredbe prema kojem se materijalni razlozi za izdavanje naloga za oduzimanje ne osporavaju pred sudom države izvršenja.

26.2. No, istovremeno ovaj sud ima na umu i procesna jamstva iz Direktive 2014/42., kako ih je Sud Europske unije tumačio u presudi u spojenim predmetima C-845/19. i C-863/19. (presuda 21. listopada 2021., *Okrazhna prokuratura – Varna*, ECLI:EU:C:2021:864).

26.3. Sve to ističe se, u kontekstu dvojbi uslijed važnosti načela uzajamnog priznanja, tako da prema članku 19. Uredbe do odbijanja naloga za oduzimanje zbog nepoštivanja prava iz Povelje može doći samo u iznimnim situacijama.

27. Naime, Okružni sud u Mariboru u obrazloženju presude navodi da "zbivanja do kojih je došlo više godina kasnije ne mogu dovesti do osuđujuće presude", da bi se dalje, bavio tim zbivanjima u kojima nalazi dokazanim počinjenjem kaznenih djela oštećenja vjerovnika i pranja novca, u kojima međutim sudjeluju druge osobe.

27.1. Štoviše, proizlazi da je kazneno djelo oštećenja vjerovnika bilo dijelom pretkaznenog postupka, koji pak nije rezultirao podnošenjem optužnice.

27.2. U ovom je predmetu odgovorna osoba društva D. kao primatelja protupravno pribavljene imovinske koristi sudjelovala na jednoj raspravi. Iako žalitelj D. tvrdi da je tom prilikom g. Z. bio ispitan kao svjedok, što ostaje za provjeriti, isti je svakako bio upozoren na mogućnost oduzimanja dionica kao i na mogućnost predlaganja dokaza i postavljanja pitanja u postupku. Proizlazi da g. Z. tom prilikom nije upozoren na pravo na odvjetnika tijekom čitavog postupka oduzimanja u vezi s određivanjem imovinske koristi sukladno članku 8. Direktive 2014/42/EU (usporediti, Sud Europske unije, C-845/19. i C-863/19.).

27.3. Osim toga, u vrijeme sudjelovanja na raspravi 27. siječnja 2020. još nije bio stavljen zahtjev za oduzimanje imovinske koristi, jer je državni odvjetnik taj zahtjev, kako je to navedeno u Potvrdi, stavio tek u završnom govoru, u svibnju 2020. Sud je raspravu stoga vodio na temelju optužnice podignute 2017., a tijekom postupka ispitan je i g. D. R. (direktor društva D. do 2. srpnja 2018.) kao svjedok.

27.4. Tako, proizlazi da se sudjelovanje društva D. u postupku, koje pretpostavlja znanje za predmet postupka i posljedice do kojih on može dovesti temelji na činjenici da su dionice bile privremeno osigurane u predmetu protiv četvero optuženika (koji će biti oslobođeni optužbe), činjenice da je društvo po odvjetniku podnosilo žalbe protiv rješenja Županijskog suda u Zagrebu koje je priznavalo nalog za zamrzavanje (određen privremenim mjerama u predmetu protiv četvero optuženika), činjenice da je u postupku protiv četvero optuženika zastupnik društva bio od strane suda upozoren na mogućnost oduzimanja dionica, postavljanja pitanja i predlaganja dokaza i prije nego što je državni tužitelj formalno podnio prijedlog za oduzimanje.

27.5. Nadalje, iz spisa proizlazi da su društvu D. kao osobi na koju se nalog odnosi tj. primatelju protupravne imovinske koristi, dostavljeni samo izvaci iz presude Okružnog suda u Mariboru, pri čemu je prema stajalištu ovog suda cjelovita presuda bitan dokument (usporedi, članak 3. stavak 2. Direktive 2010/64/EU o pravu na tumačenje i prevođenje u kaznenim postupcima, u pogledu prava osumnjičenika i optuženika) pa standardi poštenog suđenja zahtijevaju dostavu cjelovite presude.

27.6. Konačno, treba istaknuti i da je Okružni sud u Mariboru naveo kako je (izvatke) iz presude dostavilo društvu D. koje protiv te presude nije podnijelo žalbu. Nasuprot tome, društvo D. tvrdi da tu presudu nije primilo i u tom pravcu predlaže provođenje dokaza (pribavljanje potvrde o izvršenoj dostavi i grafološko vještačenje) što otvara i pitanje opsega provjere i savjetovanja s tijelom izdavateljem, u kontekstu važnosti načela uzajamnog priznanja i odredbe članka 33. Uredbe kojim je propisano da se materijalni razlozi za izdavanje naloga ne osporavaju pred sudom državne izvršenja.

28. Slijedom navedenog, Visokom kaznenom sudu Republike Hrvatske nametnula su se i pitanja o tome protivi li se Uredbi, članku 1. stavku 2. Uredbe i članku 47. Povelje priznanje naloga za oduzimanje donesenog u kaznenom postupku u kojem osoba na koju se nalog odnosi iz članka 2. stavka 10. Uredbe:

- nije pozvana sudjelovati u svim fazama kaznenog postupka;
- nije upozorena na pravo na odvjetnika tijekom čitavog postupka;
- nije primila cjelovit tekst presude u kojoj je sadržan nalog za oduzimanje na jeziku koji razumije nego samo izvatke takve presude, a protiv tako dostavljene presude nije podnijela žalbu.

VII Zahtjev za tumačenjem:

I Obuhvaća li pojam "postupak u vezi s kaznenim djelom koji može rezultirati oduzimanjem imovine i bez osuđujuće presude" prema članku 2. točki 3. Uredbe i kazneni postupak dovršen oslobađajućom presudom?

II Obuhvaća li pojam "postupak u vezi s kaznenim djelom koji može rezultirati oduzimanjem imovine i bez osuđujuće presude" prema članku 2. točki 3. Uredbe i kazneni postupak koji je dovršen oslobađajućom presudom uz nalog za oduzimanje imovine kao protupravne imovinske koristi stečene drugim kaznenim djelom, a ne kaznenim djelom u povodu kojeg je donesena oslobađajuća presuda i u čijem počinjenju nisu sudjelovali optuženici nego osobe protiv kojih nije podignuta optužnica?

III Protivi li se Uredbi, članku 1. stavku 2. Uredbe i članku 47. Povelje priznanje naloga za oduzimanje donesenog u kaznenom postupku u kojem osoba na koju se nalog odnosi iz članka 2. stavka 10. Uredbe:

- nije pozvana sudjelovati u svim fazama kaznenog postupka;
- nije upozorena na pravo na odvjetnika tijekom čitavog postupka;
- nije primila cjelovit tekst presude u kojoj je sadržan nalog za oduzimanje na jeziku koji razumije nego samo izvatke takve presude, a protiv tako dostavljene presude nije podnijela žalbu.

U Zagrebu, 4. listopada 2023.

Predsjednik vijeća:

Željko Horvatić, v.r.